

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 26. októbra 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Články 101 a 102 ZFEÚ – Smernica 2009/72/ES – Články 9, 10, 13 a 14 – Nariadenie (ES) č. 714/2009 – Článok 3 – Nariadenie (EÚ) č. 1227/2011 – Článok 2 bod 3 – Nariadenie (EÚ) 2015/1222 – Článok 1 ods. 3 – Certifikácia a určenie nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy – Obmedzenie množstva držiteľov licencií na prenos elektrickej energie na vnútroštátnom území“

Vo veci C-347/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Administrativen sad Sofija-grad (Správny súd mesta Sofia, Bulharsko) z 3. júna 2016 a doručený Súdnemu dvoru 21. júna 2016, ktorý súvisí s konaním

Bálgarska energijná bursa AD (BEB)

proti

Komisia za energijno i vodno regulirane (KEVR),

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça (spravodajca), sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger a F. Biltgen,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Komisia za energijno i vodno regulirane (KEVR), v zastúpení: I. Ivanov, splnomocnený zástupca,
- bulharská vláda, v zastúpení: E. Petranova a L. Zaharieva, splnomocnené zástupkyne,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet a P. Mihaylova, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: bulharčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu viacerých ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 15), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 2011, s. 1), a nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 2015, s. 24), ako aj článkov 101 a 102 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Bãlgarska energijnã borsã AD (BEB), spoločnosť založená podľa bulharského práva, a Komisia za energijnõ i vodno regulirane (Regulačná komisia pre energetiku a vodu, Bulharsko) (ďalej len „KEVR“) a ktorý sa týka odmietnutia KEVR udeliť BEB licenciu na činnosti prenosu elektrickej energie, koordinátora zmierovacej skupiny a nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2009/72

- 3 Odôvodnenia 9, 11, 12, 16, 17 a 19 smernice 2009/72 uvádzajú:
 - „(9) Bez účinného oddelenia sústav od výrobných a dodávateľských činností (ďalej len ‚účinné oddelenie‘) existuje podstatné riziko diskriminácie nielen pri prevádzkovaní sústavy, ale aj v súvislosti so stimulmi pre vertikálne integrované podniky primerane investovať do svojich sústav.
...
(11) Účinné oddelenie sa môže zabezpečiť len odstránením stimulov pre vertikálne integrované podniky vedúcich k diskriminácii konkurentov, pokiaľ ide o prístup k sústave a investície. Oddelenie vlastníctva, ktoré v sebe zahŕňa vymenovanie vlastníka sústavy za prevádzkovateľa sústavy a jeho nezávislosť od akýchkoľvek záujmov týkajúcich sa dodávky alebo výroby, jednoznačne predstavuje účinný a stabilný spôsob, ako vyriešiť vnútorný konflikt záujmov a zaistiť bezpečnosť dodávok...
(12) Akýkoľvek systém oddelenia by mal účinne odstraňovať každý konflikt záujmov medzi výrobcami, dodávateľmi a prevádzkovateľmi prenosovej sústavy s cieľom vytvoriť stimuly na potrebné investície a zaručiť prístup novým subjektom na trhu v transparentnom a účinnom regulačnom režime a nemal by vytvárať príliš zložitý regulačný režim pre národné regulačné orgány.
...“

(16) Zriadenie prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislého od dodávateľských a výrobných záujmov by malo vertikálne integrovanému podniku umožniť zachovať si vlastníctvo aktív sústavy a súčasne zabezpečiť účinné oddelenie záujmov za predpokladu, že takýto nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy vykonáva všetky funkcie prevádzkovateľa sústavy a že sa zaviedla dôkladná regulácia a rozsiahly regulačný kontrolný mechanizmus.

(17) Ak je podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, k 3. septembru 2009 súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty by preto mali mať možnosť vybrať si medzi oddelením vlastníctva a zriadením prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý je nezávislý od dodávateľských a výrobných záujmov.

...

(19) Úplná účinnosť alternatívy zriadenia nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala zabezpečiť prostredníctvom osobitných dodatočných pravidiel. Pravidlá týkajúce sa nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy sú vhodným regulačným rámcom na zaručenie spravodlivej hospodárskej súťaže, dostatočných investícií, prístupu pre nové subjekty na trhu a integrácie trhov s elektrinou. Účinné oddelenie prostredníctvom nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy by sa malo opierať o organizačné opatrenia, opatrenia týkajúce sa riadenia prevádzkovateľov prenosových sústav a o opatrenia týkajúce sa investícií, pripojenia nových výrobných kapacít k sústave a integrácie trhu prostredníctvom regionálnej spolupráce. Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala okrem iného zabezpečiť tiež určitými prechodnými obdobiami, počas ktorých nebude vo vertikálne integrovanom podniku možné vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú relevantnú činnosť, ktorá by poskytovala prístup k rovnakým informáciám ako riadiaca činnosť.“

4 Článok 2 smernice 2009/72 s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

4. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektriny;

...“

5 Podľa znenia článku 9 smernice 2009/72 s názvom „Oddelenie prenosových sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav“:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby od 3. marca 2012:

a) každý podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, konal ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy;

b) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené:

i) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou, alebo si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek právo, ani

- ii) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo nad prenosovou sústavou a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo;
- c) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo;
- d) tá istá osoba nebola oprávnená byť členom dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy.

...

8. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členský štát môže rozhodnúť o neuplatňovaní odseku 1.

Dotknuté členské štáty v takom prípade:

- a) určia nezávislého prevádzkovateľa sústavy v súlade s článkom 13, alebo
- b) uplatňujú ustanovenia kapitoly V.

...“

- 6 Článok 10 smernice 2009/72, nazvaný „Určenie a certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav“, stanovuje:

„1. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy predchádza jeho certifikácia podľa postupov ustanovených v odsekoch 4, 5 a 6 tohto článku a článku 3 [nariadenia č. 714/2009].

2. Podniky, ktoré vlastnia prenosovú sústavu a ktoré podľa certifikačného postupu národný regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 9, schvaľujú a za prevádzkovateľov prenosových sústav určujú členské štáty. Určenie prevádzkovateľov prenosových sústav sa oznámi Komisii a uverejní sa v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

...“

- 7 Článok 13 tejto smernice, nazvaný „Nezávislí prevádzkovatelia sústav“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ak k 3. septembra 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členské štáty môžu rozhodnúť o neuplatňovaní článku 9 ods. 1 a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy na návrh vlastníka prenosovej sústavy. Toto určenie podlieha schváleniu zo strany Komisie.“

- 8 Článok 14 uvedenej smernice, nazvaný „Požiadavky na postupy preskúmania“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ak bol vymenovaný nezávislý prevádzkovateľ sústavy, je vlastníkom prenosovej sústavy, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s prenosom.“

9 Kapitola V smernice 2009/72, ktorá zahŕňa jej články 17 až 23, upravuje pojem „Nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy“.

10 Článok 47 tejto smernice s názvom „Predkladanie správ“ vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Komisia do 3. marca 2013 predloží v rámci všeobecného preskúmania Európskemu parlamentu a Rade podrobnú osobitnú správu, v ktorej uvedie, do akej miery boli požiadavky na oddelenie podľa kapitoly V úspešné pri zabezpečení plnej a skutočnej nezávislosti prevádzkovateľov prenosových sústav, pričom sa ako referencia použije skutočné a účinné oddelenie.“

Nariadenie č. 714/2009

11 Podľa článku 3 nariadenia č. 714/2009, nazvaného „Certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav“:

„1. Komisia preskúma oznámenie o rozhodnutí o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa článku 10 ods. 6 [smernice 2009/72] hneď, ako jej ho doručia. Komisia do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto oznámenia doručí príslušnému národnému regulačnému orgánu svoje stanovisko o dodržaní ustanovení článku 10 ods. 2 alebo článku 11 a článku 9 smernice 2009/72/ES.

Pri príprave stanoviska uvedeného v prvom pododseku si môže Komisia vyžiadať od agentúry stanovisko k rozhodnutiu národného regulačného orgánu. V takomto prípade sa dvojmesačná lehota uvedená v prvom pododseku predlžuje o ďalšie dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

2. Národný regulačný orgán prijme do dvoch mesiacov od doručenia stanoviska Komisie konečné rozhodnutie ohľadom certifikácie prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pričom v najväčšej možnej miere zohľadní stanovisko Komisie. Rozhodnutie regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne.

...“

Nariadenie č. 1227/2011

12 Odôvodnenie 3 nariadenia č. 1227/2011 stanovuje:

„Výbor európskych regulačných orgánov pre cenné papiere a Európska skupina regulačných úradov pre elektrickú energiu a zemný plyn v poskytnutom odporúčaní potvrdili, že v rámci rozsahu pôsobnosti existujúcich právnych predpisov nie je možné náležitým spôsobom riešiť otázky integrity trhu na trhoch s elektrinou a zemným plynom, a odporučili zvážiť primeraný legislatívny rámec prispôsobený odvetviu energetiky, ktorý zamedzí zneužívaniu trhu a v ktorom sa zohľadnia špecifické podmienky odvetvia, ktoré nie sú zahrnuté v iných smerniciach a nariadeniach.“

13 Článok 2 nariadenia č. 1227/2011, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

3. „Snaha manipulovať s trhom“ je:

- a) uzatvorenie akejkoľvek transakcie, vydanie akéhokoľvek pokynu na obchod alebo prijatie akéhokoľvek iného opatrenia týkajúceho sa veľkoobchodného energetického produktu s úmyslom:
- i) dať nesprávne alebo zavádzajúce signály vzhľadom na ponuku alebo cenu veľkoobchodných energetických produktov a vzhľadom na dopyt po nich;
 - ii) zaručiť cenu jedného alebo niekoľkých veľkoobchodných energetických produktov na umelo vytvorenej úrovni okrem prípadov, keď osoba, ktorá uzatvára transakciu alebo dáva pokyn na obchodovanie, preukáže, že jej dôvody na takéto konanie sú legitímne a že sa uvedená transakcia alebo uvedený pokyn na obchodovanie zhoduje s prípustnou trhovou praxou na príslušnom veľkoobchodnom trhu s energiou, alebo
 - iii) využiť fiktívny prostriedok alebo akúkoľvek inú formu podvodu alebo machinácie, ktorá dáva alebo by mohla dávať nesprávne alebo zavádzajúce signály, pokiaľ ide o ponuku veľkoobchodných energetických produktov, dopyt po nich alebo ich cenu,
- alebo
- b) šírenie informácií prostredníctvom médií vrátane internetu alebo akýmikoľvek inými prostriedkami s úmyslom dať nesprávne alebo zavádzajúce signály, pokiaľ ide o ponuku veľkoobchodných energetických produktov, dopyt po nich alebo ich cenu.

...“

Nariadenie č. 2015/1222

- 14 Článok 1 nariadenia 2015/1222 s názvom „Predmet a rozsah pôsobnosti“ vo svojom odseku 3 uvádza:

„V členskom štáte, v ktorom pôsobí viac ako jeden prevádzkovateľ prenosovej sústavy (ďalej len „PPS“), sa toto nariadenie vzťahuje na všetkých prevádzkovateľov prenosových sústav v rámci daného členského štátu. V prípade, že PPS nemá funkciu vzťahujúcu sa na jednu alebo niekoľko povinností podľa tohto nariadenia, členské štáty môžu stanoviť, že zodpovednosť za plnenie jednej alebo niekoľkých uvedených povinností sa priradí jednému alebo viacerým rôznym konkrétnym prevádzkovateľom prenosovej sústavy.“

Bulharské právo

- 15 V súlade s článkom 21 ods. 1 bodom 1 Zakon za Energetikata (zákon o energetike, ďalej len „ZE“), KEVR udeľuje licencie na prenos elektrickej energie.
- 16 Podľa článku 21 ods. 1 bodu 27 ZE, KEVR vykonáva certifikáciu prevádzkovateľov prenosovej sústavy, pokiaľ ide o dodržiavanie požiadaviek na nezávislosť, monitoruje ich dodržiavanie a poskytuje príslušné oznámenia Európskej komisii.
- 17 Podľa článku 39 ods. 1 bodu 2 ZE, činnosť prenosu elektrickej energie podlieha udeleniu licencie.
- 18 Podľa článku 43 ods. 1 bodu 1 ZE, na štátnom území sa udelí len jedna licencia na prenos elektriny.
- 19 Ôsma kapitola „a“ ZE stanovuje pravidlá uplatniteľné na certifikáciu prevádzkovateľov prenosovej sústavy a na investície.

Spor v konaní vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 20 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že 27. decembra 2013 BEB predložila KEVR žiadosť o udelenie licencie „na prenos elektrickej energie a pre koordinátora zmierovacej skupiny, nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy“.
- 21 Keďže táto žiadosť sa stala predmetom implicitného zamietnutia, BEB sa 24. apríla 2014 obrátila na Varchoven administrativen sad (Najvyšší správny súd, Bulharsko) so žalobou o zrušenie tohto rozhodnutia.
- 22 Rozsudkom z 9. júna 2015 Varchoven administrativen sad (Najvyšší správny súd) zrušil uvedené rozhodnutie z dôvodu, že toto nespĺňa požiadavky odôvodnenia.
- 23 Vykonávajúc uvedený rozsudok, KEVR rozhodnutím zo 6. októbra 2015 zamietla žiadosť, ktorú podala BEB 27. decembra 2013 ako neprípustnú v celom jej rozsahu.
- 24 KEVR v podstate zastávala názor, že podľa článku 43 ods. 1 bodu 1 ZE na výkon činnosti prenosu elektrickej energie možno v Bulharsku udeliť iba jednu licenciu. Rozhodnutím z 18. decembra 2013 KEVR udelila takú licenciu pre Elektroenergien systemen operator EAD (ďalej len „ESO“) na obdobie 35 rokov. Pokiaľ ide o činnosť koordinátora zmierovacej skupiny, KEVR zdôraznila, že práva a povinnosti spojené s touto činnosťou predpokladajú výkon činnosti prenosu elektrickej energie. Nakoniec, pokiaľ ide o činnosť nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy, KEVR poznamenala, že na základe uvedenej licencie môže byť na túto činnosť certifikovaný a určený jediný správca elektrickej prenosovej sústavy, v danom prípade ESO.
- 25 BEB podala na vnútroštátnom súde žalobu proti rozhodnutiu KEVR zo 6. októbra 2015.
- 26 Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či na jednej strane sú v Bulharsku dodržané určité podmienky stanovené v článku 9 ods. 1 smernice 2009/72 a na druhej strane, či obmedzenie počtu držiteľov licencií na prenos elektrickej energie pre určité územie je zlučiteľné s cieľom Európskej únie, ktorým je rozvoj konkurenčného európskeho trhu s elektrickou energiou.
- 27 Za týchto okolností vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Povoľuje článok 9 ods. 1 písm. b) body i) a ii) [smernice 2009/72], aby tá istá osoba bola výlučným akcionárom nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy a spoločnosti, ktorej najdôležitejšiu činnosť predstavuje výroba a prenos elektrickej energie?
 2. Povoľuje článok 9 ods. 1 písm. b) body i) a ii) [smernice 2009/72], aby tá istá osoba priamo alebo nepriamo vykonávala kontrolu nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy a podniku na výrobu a dodávky elektriny?
 3. Povoľuje článok 9 ods. 1 písm. c) a d) [smernice 2009/72], aby tá istá osoba menovala členov dozornej rady nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy, (ktorá volí jeho predstavenstvo) a členov rady riaditeľov podniku na výrobu a dodávky elektrickej energie?
 4. Povoľuje [smernica 2009/72], [nariadenie č. 714/2009], [nariadenie č. 1227/2011], ako aj [nariadenie 2015/1222] obmedziť počet osôb, ktorým sa na určitom území udelí licencia na prenos elektriny?
 5. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúce otázky a ak sa podľa článku 43 ods. 1 bodu 1 [ZE] pre územie Bulharska udelí jediná licencia, treba vychádzať z toho, že ide o konflikt záujmov v zmysle odôvodnenia 12 smernice [2009/72]?

6. Má sa vychádzať z toho, že vnútroštátne ustanovenie článku 43 ods. 1 bodu 1 [ZE] obmedzuje v zmysle článkov 101 a 102 ZFEÚ hospodársku súťaž tým, že stanovuje, že na štátnom území sa udelí len jedna licencia na prenos elektriny?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej až tretej a piatej otázke

- 28 Svojou prvou až treťou a piatou prejudiciálnou otázkou, ktoré treba skúmať spoločne, vnútroštátny súd v podstate žiada o výklad článku 9 ods. 1 písm. b) až d) smernice 2009/72 v spojení s jej odôvodnením 12.
- 29 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že tieto otázky sa v zásade vysvetľujú pochybnosťami vnútroštátneho súdu o tom, či certifikácia a určenie ESO ako nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre prenosovú sústavu elektrickej energie Bulharska boli v súlade s požiadavkami zakotvenými uvedenými ustanoveniami.
- 30 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niešť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok z 22. septembra 2016, Microsoft Mobile Sales International a i., C-110/15, EU:C:2016:717, bod 18).
- 31 Domnienka relevantnosti, ktorá sa spája s prejudiciálnymi otázkami položenými vnútroštátnymi súdmi, môže byť vyvrátená len vo výnimočných prípadoch, keď je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok zo 17. decembra 2015, Tall, C-239/14, EU:C:2015:824, bod 34). Návrh na začatie prejudiciálneho konania však nemá za cieľ formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale je spojený s potrebou efektívneho riešenia sporu týkajúceho sa práva Únie (rozsudok z 10. novembra 2016, Private Equity Insurance Group, C-156/15, EU:C:2016:851, bod 56).
- 32 V prejednávanej veci z údajov, ktorými disponuje Súdny dvor, vrátane odpovede vnútroštátneho súdu na žiadosť Súdneho dvora o informácie jasne vyplýva, že na účely oddelenia prevádzkovania prenosovej sústavy pre elektrickú energiu a činností výroby a dodávky elektrickej energie v Bulharsku bol určený nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy.
- 33 Právo členských štátov rozhodnúť sa pre určenie takého nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy je stanovené v článku 9 ods. 8 písm. b) smernice 2009/72. Ak podľa znenia tohto ustanovenia k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členský štát môže rozhodnúť o neuplatňovaní článku 9 ods. 1 tejto smernice, týkajúceho sa oddelenia vlastníckych štruktúr. Takéto rozhodnutie predpokladá, že dotknutý členský štát sa podriadi požiadavkám uvedeným v kapitole V uvedenej smernice, ktorá zahŕňa články 17 až 23 tej istej smernice týkajúce sa nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

- 34 V tejto súvislosti treba vzhľadom na pochybnosti, ktoré vyjadril vnútroštätny súd v súvislosti s nezávislosťou ESO, uviesť, že z odôvodnení 16, 17 a 19 smernice 2009/72, ako aj z jej článku 47 ods. 3 vyplýva, že požiadavky oddelenia uvedené v kapitole V tejto smernice majú za cieľ zabezpečiť úplnú a účinnú nezávislosť prevádzkovateľov prenosovej sústavy od činností výroby a dodávky.
- 35 V dôsledku toho boli v danom prípade certifikácia a určenie ESO ako nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre prenosovú sústavu Bulharska podmienené dodržaním požiadaviek stanovených v článkoch 17 až 23 smernice 2009/72, a nie požiadaviek uvádzaných v článku 9 ods. 1 písm. b) až d) tejto smernice.
- 36 Za týchto okolností sa zdá byť zrejmé, že otázky položené Súdnemu dvoru týkajúce sa výkladu, ktorý sa má dať článku 9 ods. 1 písm. b) až d) smernice 2009/72 v spojení s jej odôvodnením 12, sú irelevantné pre rozhodnutie vo veci samej.
- 37 Z vyššie uvedeného vyplýva, že prvá až tretia a piata prejudiciálna otázka je neprípustná.

O štvrtej otázke

- 38 Svojou štvrtou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštätny súd pýta, či smernica 2009/72, nariadenie č. 714/2009, nariadenie č. 1227/2011, ako aj nariadenie 2015/1222 umožňujú obmedziť počet držiteľov licencií na prenos elektrickej energie na určitom území.
- 39 Vnútroštätny súd vo svojej odpovedi na žiadosť Súdneho dvora o informácie spresnil, že táto otázka sa osobitne týka článkov 9, 10, 13 a 14 smernice 2009/72, článku 3 nariadenia č. 714/2009, článku 2 bodu 3 nariadenia č. 1227/2011 v spojení s jeho odôvodnením 3, ako aj článku 1 ods. 3 nariadenia 2015/1222.
- 40 Na úvod, pokiaľ ide o články 13 a 14 smernice 2009/72, tieto ustanovenia sa týkajú prípadu, keď prenosová sústava patrí k 3. septembru 2009 vertikálne integrovanému podniku a dotknutý členský štát sa rozhodol určiť nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy na podklade článku 9 ods. 8 písm. a) tejto smernice.
- 41 Ako vyplýva z bodov 32 a 33 tohto rozsudku, oddelenie medzi prevádzkovaním prenosovej sústavy pre elektrickú energiu a činnosťami výroby a dodávky elektrickej energie sa v Bulharsku vykonalo s využitím možnosti uvedenej v článku 9 ods. 8 písm. b) smernice 2009/72, ktorá spočíva v určení nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
- 42 Pokiaľ ide o článok 2 bod 3 nariadenia č. 1227/2011 v spojení s jeho odôvodnením 3, hoci uvedené ustanovenie definuje, čo treba chápať pod pojmom „snaha manipulovať s trhom“, skutočnosti uvádzané v návrhu na začatie prejudiciálneho konania neobsahujú žiadny údaj, z ktorého by sa dalo vyvodzovať, že vnútroštätny súd je konfrontovaný s takouto situáciou v rámci konania vo veci samej.
- 43 Pokiaľ ide o články 9 a 10 smernice 2009/72, ako aj článok 3 nariadenia č. 714/2009, v nadväznosti na to treba poznamenať, že tieto ustanovenia, ktoré sa týkajú oddelenia prenosových sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav, ako aj certifikácie a určenia prenosových sústav, neobsahujú žiadne pravidlo týkajúce sa udelení licencií na výkon činnosti prenosu elektrickej energie na území členských štátov.
- 44 Vzhľadom na úvahy uvedené v bode 24 tohto rozsudku sa zdá, že bulharská právna úprava vyhradzuje pre držiteľa jedinej licencie udelenej na výkon činnosti prenosu elektrickej energie možnosť, aby bol certifikovaný a určený ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v Bulharsku.

- 45 V tejto súvislosti treba poznamenať, že článok 10 ods. 2 smernice 2009/72 uvádza, že podniky, ktoré vlastnia prenosovú sústavu a ktoré podľa certifikačného postupu národný regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 9 tejto smernice, schvaľujú a za prevádzkovateľov prenosových sústav určujú členské štáty.
- 46 Ako vyplýva z odôvodnenia 11 uvedenej smernice, oddelenie štruktúr vlastníctva v sebe zahŕňa vymenovanie vlastníka sústavy za prevádzkovateľa sústavy a jeho nezávislosť od akýchkoľvek štruktúr dodávky a výroby.
- 47 V prejednávanej veci však dôkazy predložené Súdnu dvoru preukazujú, že na jednej strane v Bulharsku existuje iba jediná prenosová sústava pre elektrickú energiu a na druhej strane, že tá istá sústava, ktorá 3. septembra 2009 patrila vertikálne integrovanému podniku Nacionalna električeska kompanija, sa odvtedy stala vlastníctvom ESO.
- 48 Preto vzhľadom na údaje, ktorými disponuje Súdny dvor, nič nenaznačuje, že žiadosť BEB sporná vo veci samej patrí do pôsobnosti článku 10 ods. 2 smernice 2009/72 týkajúceho sa certifikácie a určenia podnikov, ktoré vlastnia prenosovú sústavu pre elektrickú energiu, za prevádzkovateľov prenosovej sústavy.
- 49 Pokiaľ ide o článok 1 ods. 3 nariadenia č. 2015/1222, toto ustanovenie sa obmedzuje na všeobecný odkaz na hypotézu ak v členskom štáte popri sebe existuje viac prevádzkovateľov prenosových sústav.
- 50 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na štvrtú prejudiciálnu otázku odpovedať, že články 9, 10, 13 a 14 smernice 2009/72, článok 3 nariadenia č. 714/2009, článok 2 bod 3 nariadenia č. 1227/2011 v spojení s jeho odôvodnením 3, ako aj článok 1 ods. 3 nariadenia 2015/1222, nebránia za okolností, ako sú okolnosti konania vo veci samej, vnútroštátnej právnej úprave obmedzujúcej počet držiteľov licencií na prenos elektrickej energie na určitom území.

O šiestej otázke

- 51 Svojou šiestou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa právna úprava členského štátu, podľa ktorej sa udelí na účely vykonávania činnosti prenosu elektrickej energie na štátnom území len jediná licencia, obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článkov 101 a 102 ZFEÚ.
- 52 Hoci je pravda, že články 101 a 102 ZFEÚ sa samy osebe týkajú iba správania podnikov, a nie zákonov alebo iných právnych predpisov členských štátov, nič to nemení na skutočnosti, že tieto články v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ, ktorý zavádza povinnosť spolupráce, ukladajú členským štátom povinnosť, aby neprijímali alebo nezachovávali v účinnosti opatrenia, a to ani vo forme zákonov alebo iných právnych predpisov, ktoré môžu zmariť potrebný účinok pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré sa uplatňujú na podniky (rozsudok z 8. decembra 2016, Eurosaneamientos a i., C-532/15 a C-538/15, EU:C:2016:932, bod 34).
- 53 Okrem toho k porušeniu článku 101 ZFEÚ a článku 4 ods. 3 ZEÚ dochádza vtedy, ak členský štát nariadi alebo zvýhodní uzatváranie kartelových dohôd v rozpore s článkom 101 ZFEÚ, alebo posilní účinky takýchto dohôd, alebo zbaví svoju vlastnú právnu úpravu jej štátneho charakteru tým, že prenesie zodpovednosť za prijatie rozhodnutí zasahujúcich do oblasti hospodárstva na súkromné subjekty (rozsudok z 8. decembra 2016, Eurosaneamientos a i., C-532/15 a C-538/15, EU:C:2016:932, bod 35).
- 54 Navyše z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že členský štát porušuje zákazy stanovené v článku 102 ZFEÚ a v článku 106 ods. 1 ZFEÚ, ak podnik, ktorému členský štát priznal osobitné alebo výlučné práva, je v dôsledku samotného výkonu práv, ktoré mu boli udelené, vedený k zneužívaniu svojho dominantného postavenia alebo ak tieto práva môžu vyvolať situáciu, na základe ktorej tento podnik

pristúpi k takémuto zneužitíu. Naopak, samotné vytvorenie dominantného postavenia priznaním osobitných alebo výlučných práv v zmysle článku 106 ods. 1 ZFEÚ však nie je samo osebe nezlučiteľné s článkom 102 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. júla 2015, *Gulotta a Farmacia di Gullotta Davide & C.* (C-497/12, EU:C:2015:436, bod 23).

- 55 V tomto kontexte v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej Súdny dvor prislúcha prípadne preformulovať otázky, ktoré sú mu položené, tak aby vnútroštátnemu súdu poskytol užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť vo veci, ktorá mu bola predložená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. septembra 2013, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, bod 42), šiesta prejudiciálna otázka sa má vykladať v tom zmysle, že sa týka článkov 101 a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 106 ods. 1 ZFEÚ.
- 56 Nevyhnutnosť dospieť k takému výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú ním kladené otázky alebo aby aspoň objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa uvedené otázky zakladajú (rozsudok z 5. decembra 2013, *Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken*, C-514/12, EU:C:2013:799, bod 17). Súdny dvor je totiž v rámci konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ oprávnený rozhodnúť o výklade predpisu Únie len na základe skutkového stavu, ktorý mu uvedie vnútroštátny súd (rozsudok z 5. decembra 2013, *Nordecon a Ramboll Eesti*, C-561/12, EU:C:2013:793, bod 28).
- 57 Podľa judikatúry Súdneho dvora sa táto požiadavka presnosti uplatňuje predovšetkým v oblasti hospodárskej súťaže, pre ktorú sú charakteristické komplexné skutkové a právne okolnosti (uznesenie zo 16. júla 2015, *Striani a i.*, C-299/15, neuvverejnené, EU:C:2015:519, bod 25).
- 58 Je dôležité zdôrazniť, že informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby Súdny dvor umožnil poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládám členských štátov, ako aj ďalším dotknutým stranám bola poskytnutá možnosť podať pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 27. novembra 2012, *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 85).
- 59 Požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú výslovne uvedené v článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ktorý má vnútroštátny súd v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ poznať a ktorý je povinný náležite dodržiavať (rozsudok z 5. júla 2016, *Ogňanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 19).
- 60 V prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý sa v zásade obmedzuje na poukazovanie na potrebu rozvíjať konkurenčný európsky trh energie, neobsahuje vysvetlenia týkajúce sa dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd domnieva, že právna úprava sporná v konaní vo veci samej môže porušovať články 101 a 102 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 106 ods. 1 ZFEÚ.
- 61 Za týchto okolností, keďže Súdny dvor nedisponuje údajmi potrebnými na užitočnú odpoveď na šiestu otázku, treba konštatovať, že táto je neprípustná.

O trovách

- 62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Články 9, 10, 13 a 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, článok 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003, článok 2 bod 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou v spojení s jeho odôvodnením 3, ako aj článok 1 ods. 3 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia nebránia za okolností, ako sú okolnosti konania vo veci samej, vnútroštátnej právnej úprave obmedzujúcej počet držiteľov licencií na prenos elektrickej energie na určitom území.

Podpisy